III 20.450 d.

DAN CHIRLEȘAN

Administrație publică Sisteme



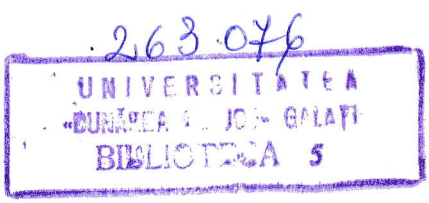
Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iași

III 20490d1

Dan Chirleşan

Administraţie publică. Sisteme





EDITURA UNIVERSITĂŢII „ALEXANDRU IOAN CUZA“
IAŞI – 2007

CUPRINS

CUPRINS 5

CUVÂNT ÎNAINTE 11

CAPITOLUL 1
GERMANIA: FEDERALISMUL COOPERATIV 15
1.1. Premisele instituționale ale noii Germanii reunite 17
1.1.1. De la federația de state la Germania divizată (1815-1989) 17
1.1.2. Scopurile reunificării: de la Bonn la Berlin (1990-1999) 19
1.2. Sistemul de partide și grupurile de interese 21
1.2.1. Sistemul de partide 21
1.2.2. Grupurile de interese: declinul modelului corporativ 28
1.3. Legea fundamentală și instituțiile federale: echilibrul puterilor 30
1.3.1. Legea Fundamentală de la Bonn, 1949: principii de bază 30
1.3.2. Președinția republicii 31
1.3.3. Puterea legislativă bicamerală 33
1.4. Distribuția teritorială a puterii 36
1.4.1. Administrația federală: democrația cancelarului 36
1.4.2. Nivelul statal: landurile și execuția programelor federale 38
1.4.3. Nivelul local 40
1.5. Resursele bugetare: planificarea pe termen lung 47
1.6. Resursele umane: sistemul tradițional de carieră 49
1.6.1. Dimensiunile și trăsăturile generale ale angajărilor în sectorul public 49
1.6.2. Accesul, cariera și modul de remunerare 52
1.7. Relațiile interguvernamentale: federalismul cooperativ 55

CAPITOLUL 2
SUEDIA: ADMINISTRAREA CONSENSULUI 72
2.1. Premise: criza statului bunăstării 73
2.2. Sistemul de partide și grupuri de interese: modelul corporativ al relațiilor 76
2.2.1. Sistemul de partide: o tradiție de coaliții dominată de partidul social-democrat 76
2.2.2. Grupurile de interese: o tradiție de consens 80
2.3. Constituția și instituțiile statale 81
2.3.1. Legile constituționale și monarhia 82
2.3.2. Riksdag (parlamentul) și procesul legislativ 84
2.4. Distribuția teritorială a puterii: tendința de descentralizare locală 86
2.4.1. Administrația națională: sistemul „dual" 86
2.4.2. Nivelul local și regional: supremația comunei 90
2.5 Resurse bugetare 96
2.6 Resurse umane 99

2.7 Relaţiile interguvernamentale 102

CAPITOLUL 3
REGATUL UNIT: UN MODEL CENTRALIZAT 116
3.1. Antecedentele instituţionale şi modelul Westminster 117
3.2. Sistemul de partide şi grupurile de interes 123
3.2.1. Sistemul de partide: de la bipartid la pluralism? 124
3.2.2. Grupurile de interes: de la pluralism la corporatism? 127
3.3. Particularitatea sistemului constituţional şi instituţiile superioare ale monarhiei britanice 129
3.3.1. Constituţia nescrisă 130
3.3.2. Configurarea politică a monarhiei parlamentare 132
3.4. Distribuţia teritorială a puterii 134
3.4.1. Administraţia naţională: de la ierarhia tradiţională la modelul de agenţie 134
3.4.2. Nivelul regional: noutate şi tradiţie 143
3.4.3. Nivelul local 146
3.5. Resursele bugetare 157
3.6. Resursele umane: de la rigiditate la flexibilitate 158
3.6.1. Dimensiunea angajării publice 159
3.6.2. Configurarea funcţiei publice 161
3.6.3. Selectarea, cariera şi remuneraţiile 166
3.7. Relaţiile interguvernamentale: tensiuni centru-periferie 170

CAPITOLUL 4
STATELE UNITE ALE AMERICII: FEDERALISM ŞI PREZIDENŢIALISM 186
4.1. Partidele politice şi grupurile de interese 188
4.1.1. Sistemul de partide: bipartidismul tradiţional 188
4.1.2. Grupurile de interese: primatul societăţii civile 195
4.2. Constituţia şi instituţiile federale: echilibrul puterilor 198
4.2.1. Principiile constituţionale 198
4.2.2. Instituţiile federale: echilibrul puterilor 202
4.2.3. Puterea legislativă 207
4.2.4. Alegerea reprezentanţilor 211
4.3. Distribuţia puterilor: federaţie, stat şi entităţi locale 212
4.3.1. Administraţia Federală 212
4.3.2. Nivelul statal 215
4.3.3. Nivelul local 215
4.4. Resursele bugetare 217
4.5. Resursele umane 221
4.5.1. De la încrederea politică la sistemul bazat pe merite 221
4.5.2. Dimensiunea funcţiei publice 222
4.5.3. Categorii de funcţionari publici, recrutarea şi sistemul de stabilire a salariilor 224
4.6. Relaţiile interguvernamentale: de la modelul dual la cel cooperativ 226

CAPITOLUL 5
FRANȚA: STATUL UNITAR ÎN PROCES DE DESCENTRALIZARE 245
5.1. Antecedentele instituționale 247
5.1.1 Principiile celei de a cincea republici 253
5.2. Sistemul de partide și grupuri de interes: slăbiciunea societății civile.. 258
5.2.1. Sistemul de partide: pluralismul moderat 258
5.2.2. Grupurile de interes: slăbiciune și fragmentare 262
5.3 Constituția și instituțiile statale 266
5.3.1 Puterea legislativă bicamerală: Adunarea Națională și Senatul..... 266
5.3.2. Puterea executivă „bicefală": președintele și primul ministru 268
5.3.2.1. Președintele republicii: legitimitate democratică 269
5.3.2.2. Primul ministru și guvernul său..... 274
5.3.2.3 Repere ale structurării și funcționării ministerelor în Franța... 279
5.3.2.4. Ministrul și departamentul său 282
5.4 Distribuția teritorială a puterii 285
5.4.1 Administrația centrală în Franța 285
5.4.2. Administrația teritorială: multitudinea de niveluri 286
5.4.2.1. Nivelul regional..... 287
5.4.2.2. Nivelul local 288
5.4.3 Prefectul și serviciile periferice 292
5.4.4. Relațiile între politică și administrație 294
5.5. Resursele bugetare: planificare și tradiție 296
5.6. Resursele umane: relevanța corpurilor..... 298
5.6.1. Marimea si caracteristicile generale ale resurselor umane in sectorul public 298
5.6.2. Principiile fundamentale: gradul și corpurile..... 301
5.6.3. Accesul la funcția publică și sistemul de remunerare 302
5.6.4. Noile perspective apărute în urma acordului cu privire la resursele umane 305
5.6.5. Instrumentele gestiunii individuale a resurselor umane..... 308
5.7. Relațiile interguvernamentale: consecințele descentralizării 312

CAPITOLUL 6
ITALIA: STAT REGIONAL 327
6.1. Contextul..... 327
6.1.1. Instituțiile: criza de legitimitate 328
6.1.2. Finanțarea: de la îndatorare cronică la Maastricht..... 330
6.2. Sistemul de partide din Italia..... 332
6.3. Constituția și instituțiile statului italian..... 334
6.4 Distribuția teritorială a puterii 339
6.4.1. Administrația centrală: evoluția sistemului napoleonian 339
6.4.1.1. Slăbiciunea președinției consiliului miniștrilor 339
6.4.1.2. De la administrația lui Cavour la sfârșitul secolului XX..... 341
6.4.1.3. De la modelul ministerial francez la descentralizarea de tip italian 343

6.4.2. Administraţia teritorială: între centralism şi principiul subsidiarităţii 346
6.4.2.1. Istoric 346
6.4.2.2. Configuraţia actuală 348
6.5. De la o funcţie publică fără lider la o conducere prin lider? 350
6.5.1. Configurarea funcţiei publice 350
6.5.2. Elita administrativă şi clasa politică: de la osmoză la separare 352
6.6. Relaţiile interguvernamentale: „governare la frammentazione?" 357
6.7. Traseul administraţiei italiene? 362

CAPITOLUL 7
REGATUL SPANIEI 368
7.1. Antecedente instituţionale 368
7.2. Sistemul de partide şi grupurile de interese 372
7.3. Constituţia şi instituţiile 380
7.4. Distribuţia teritorială a puterii 382
7.4.1. Nivelul central – guvernul 382
7.4.2. Nivelul regional – autoguvernarea locală: de la naţionalizarea politicii locale la localismul politicii naţionale 386
7.4.2.1 Provinciile 388
7.4.2.2. Alte entităţi locale 396
7.4.3. Nivelul local 397
7.5. Resursele bugetare 405
7.6. Resursele umane 416
7.7. Relaţiile interguvernamentale 425

CAPITOLUL 8
ROMÂNIA: DE LA TOTALITARISM LA DEMOCRAŢIE 441
8.1 Antecedente instituţionale 441
8.2 Partidele politice şi grupurile de interese 443
8.3 Legea fundamentală şi instituţiile 448
8.3.1. Evoluţia constituţională a României 448
8.3.2 Preşedintele României 451
8.3.3 Guvernul României 453
8.3.4 Parlamentul României 455
8.4. Distribuţia teritorială a puterilor 458
8.4.1. Nivelul central 458
8.4.2. Nivelul local 463
8.5 Resurse bugetare 467
8.6 Resursele umane 470
8.7 Relaţiile interguvernamentale 474

CAPITOLUL 9
UNIUNEA EUROPEANĂ: ÎNTRE ENTITATEA SUPRANAȚIONALĂ ȘI ORGANIZAREA INTERGUVERNAMENTALĂ 485
9.1. Antecedentele instituționale: drumul spre uniunea politică, economică și monetară 487
9.2. Sistemul de partide și grupuri de interese: partide naționale și interese supranaționale 494
9.2.1. Sistemul de partide 494
9.2.2. Grupurile de interese 501
9.3. Instituțiile: între supranaționalism și suveranitatea statală 505
9.3.1. Comisia 507
9.3.1.1. Organul colegial și membrii săi 508
9.3.1.2. Structura administrativă 512
9.3.2. Consiliul Miniștrilor 517
9.3.2.1. Președinția Consiliului și a Uniunii Europene 522
9.3.2.2. Secretariatul General 523
9.3.3. Consiliul European 524
9.3.4. Parlamentul European 526
9.3.5. Viitorul constituțional al instituțiilor europene 531
9.4. Resursele bugetare: de la resursele statelor la resursele proprii? 532
9.5. Resursele umane: sistemul clasic al funcției publice 536
9.5.1. Mărimea ocupării funcțiilor publice și tipologia angajaților 536
9.5.2. Selectarea 540
9.5.3. Cariera administrativă 544
9.5.4. Statutul funcționarilor în UE 547

CAPITOLUL 10
ALTE SISTEME ADMINISTRATIVE 555
10.1. Sistemul administrativ al Mexicului 555
10.2. Sistemul administrativ al statului chilian 558
10.3. Sistemul administrativ al Rusiei 563
10.4. Sistemul administrativ al Republicii Moldova 568
10.5. Sistemul administrativ al Greciei 571
10.6. Sistemul administrativ al Bulgariei 575
10.7. Sistemul administrativ al Portugaliei 578

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE 593